

A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (a továbbiakban: SZTNH vagy hivatal) a gazdaság, a tudomány és a kultúra szellemi értékeinek oltalmáért, a szellemi tulajdon védelméért felelős országos hatáskörű kormányhivatal. Hatásköre kiterjed az iparjogvédelem és a szerzői jog területére, továbbá a kutatás-fejlesztési tevékenységek minősítésével kapcsolatos feladatokra.

A hatósági tevékenységet 2016-ban az **ügyfélközpontú ügyintézés** jellemezte, a hivatal törekedett az eljárások **átfutási idejének a csökkentésére, illetve szinten tartására**, valamint a **folyamatban levő ügyállomány feldolgozására**. A feladatokat a nemzetközi és hazai előírásokkal összhangban látta el, szakmai tevékenységére az erős stratégiai és minőségcentrikus szemlélet volt jellemző. Az SZTNH az ISO 9001:2008 minőségirányítási, az ISO/IEC 20000-1:2013 informatikai szolgáltatásirányítási és az ISO/IEC 27001:2014 információbiztonsági szabvány szerint működik. A munkavégzés magas színvonaláról a független nemzetközi tanúsító szervezet által 2010 óta évente végzett ISO-audit, valamint a nemzetközi és a hazai partnerek visszajelzései tanúskodtak.

Külső környezeti feltételek hatására szinte minden oltalmi forma esetében növekedett a nemzeti eredetű bejelentési aktivitás, valamint emelkedett a Magyarországon hatályosított európai szabadalmak, a K+F tevékenységre vonatkozó előminősítési kérelmek, továbbá az önkéntes műnyilvántartásba vett művek száma.

IPARJOGVÉDELMI HATÓSÁGI TEVÉKENYSÉG

HAZÁNKBAN HATÁLYOS OLTALMAK

A Magyarországon hatályos oltalmakra a hazai szervezeteknek, vállalkozásoknak, egyéneknek gazdálkodási és K+F tevékenységük során figyelemmel kell lenniük. A **hatályos szabadalmak száma** 2016 végén 23 782 volt, közel 9%-kal több a 2015. év végi értéknél. A növekedést elsősorban a **hatályos európai szabadalmak** számának emelkedése (14%) idézte elő.

A **hatályos nemzeti védjegyoltalmak** száma az előző évek 55 ezres szintjén maradt. Az **európai uniós védjegyek** terén mintegy 10%-os gyarapodás volt regisztrálható, a nemzetközi (madridi rendszerű) védjegyek állománya pedig 106 ezerről 94,5 ezerre, azaz 10%-kal mérséklődött, többek között az uniós védjegyrendszer elszívó hatása miatt.

A **hatályos nemzeti használati és formatervezésiminta-oltalmak** száma valamelyest csökkent. Az év végén 852 nemzeti használatiminta-oltalom és közel 4 ezer nemzeti formatervezésiminta-oltalom volt hatályban. A hazánkra is hatályos közösségi formatervezési minták száma tovább növekedett.

Magyarországon hatályos oltalmak száma a főbb oltalmi formák szerint

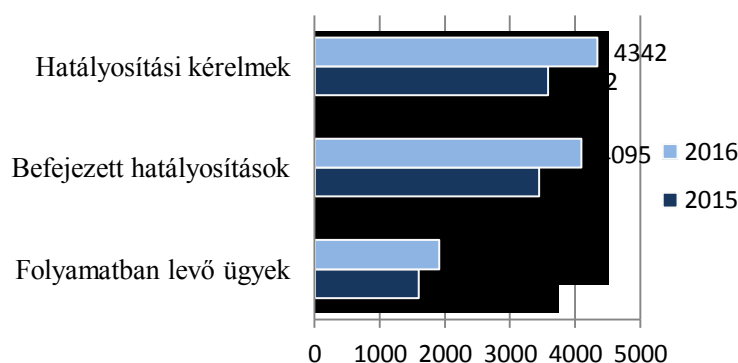
	2015	2016	2016/2015
Szabadalom (nemzeti úton megadott szabadalom és hatályos európai szabadalom)	21 851	23 782	+9%
Ebből: Hatályos európai szabadalom	17 573	20 000	+14%
Kiegészítő oltalmi tanúsítvány (SPC)	138	138	0%
Növényfajta-oltalom	90	106	+18%
Használatiminta-oltalom	908	852	-6%
Nemzeti formatervezésiminta-oltalom	4 090	3 938	-4%
Nemzeti védjegy	55 628	55 242	0%

SZABADALMI HATÓSÁGI TEVÉKENYSÉG

A **Szabadalmi Együttműködési Szerződés** (*Patent Cooperation Treaty*, PCT) keretében a világ csaknem bármely országára kiterjedően indítható szabadalmi bejelentés. Ezek száma évről évre emelkedik. 2016-ban már több mint 233 ezer ilyen bejelentést regisztrált a Szellemi Tulajdon Világszervezete (*World Intellectual Property Organization*, WIPO). Ezeknek csak kis hányada eredményez az eljárás későbbi szakaszában Magyarország területére is kiterjedő oltalmat.

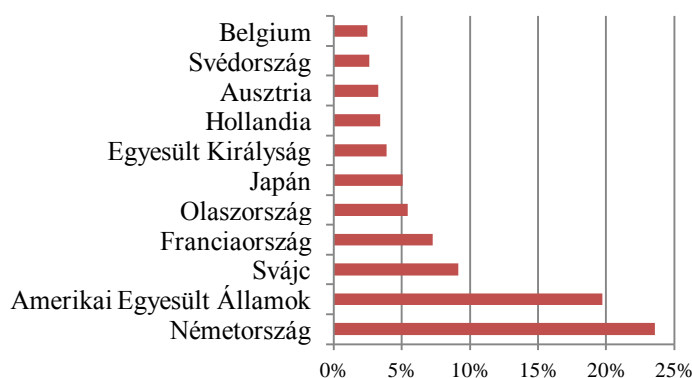
Európai szabadalom megszerzésére az Európai Szabadalmi Egyezmény (ESZE, *European Patent Convention*, EPC) alapján 38 szerződő tagállamban nyílik lehetőség. Többek között az Európai Szabadalmi Hivatal (ESZH) új teljesítményértékelési rendszerének bevezetése nyomán 2016-ban ugrásszerűen, mintegy 40%-kal növekedett a megadott európai szabadalmak száma a 2015. évihez képest, meghaladva a 95 ezret. A megadások számának növekedése következtében 21%-kal, 4342-re emelkedett a magyarországi hatályosítás iránti kérelmek száma.

Európai szabadalmak magyarországi hatályosítása iránti kérelmek

A magyar gazdaság szerkezeti adottságaival összhangban a hazánk iránt érdeklődő, európai szabadalmaik magyarországi hatályosítása iránti kérelmet benyújtó jogosultak 2016-ban is legnagyobb arányban németországi és amerikai egyesült államokbeli székhellyel rendelkeztek.

Az európai szabadalom magyarországi hatályosítása iránti kérelmet benyújtók származási országa szerinti megoszlás

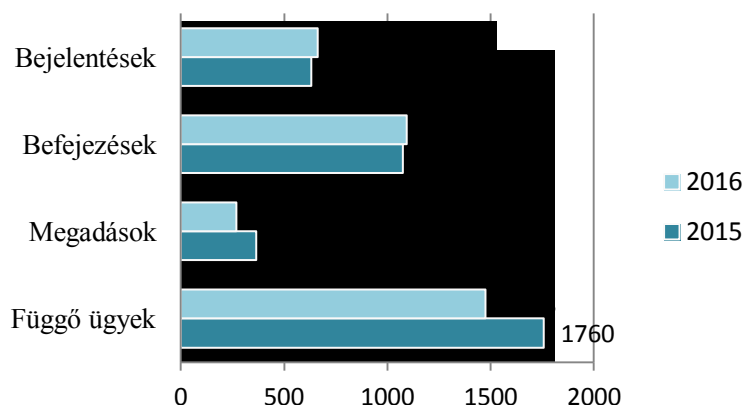

A **szabadalmi területen** a nemzeti úton benyújtott szabadalmi bejelentések¹ száma 5%-kal haladta meg a 2015. évit, ezen belül több mint 8%-kal **tovább növekedett a hazai eredetű szabadalmi bejelentői aktivitás**. Ez a növekedés az uniós és hazai finanszírozású pályázati tevékenységnek tudható be.

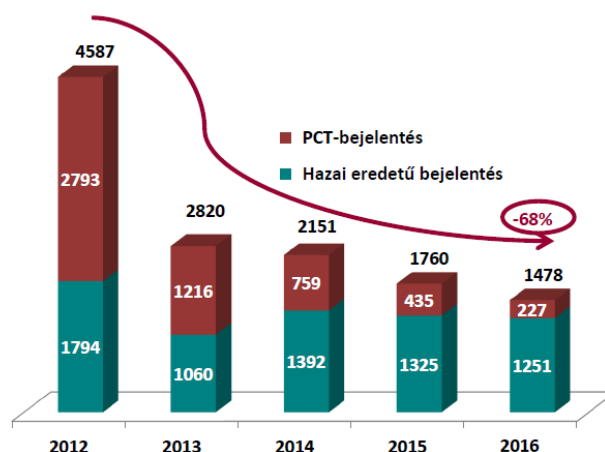
A nemzeti úton indított eljárások keretében 1094 szabadalmi ügy fejeződött be, ami az előző évihez hasonló nagyságrendet jelent. Az SZTNH erőfeszítéseinek eredményeként az elmúlt években tovább csökkent a **függő (folyamatban levő) szabadalmi ügyállomány**: 2016 végén 16%-kal kevesebb nemzeti úton benyújtott szabadalmi ügy volt folyamatban, mint egy évvel korábban. A megadások kis száma (271) a függő ügyállomány sikeres lecsökkentésével, valamint a korábbi évek kedvezőtlenebb bejelentési számaival áll összefüggésben. A nemzeti szabadalmi ügyek tárgyévi befejezéséből egynegyed (25%) végződött az oltalom megadásával.

¹ A nemzeti úton benyújtott szabadalmi bejelentések tartalmazzák a hazai eredetű bejelentéseket, a közvetlenül benyújtott külföldi szabadalmi bejelentéseket és a nemzeti szakaszba lépett nemzetközi szabadalmi rendszerben (PCT) benyújtott bejelentéseket.

Nemzeti úton benyújtott szabadalmi bejelentések és hatósági eljárások

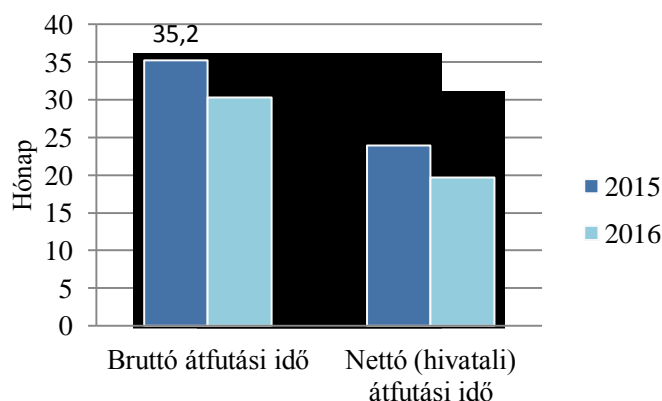
Folyamatban levő szabadalmi ügyek

Az előző évhez képest sikerült **tovább csökkenteni a szabadalom megadására irányuló eljárások átlagos átfutási idejét**. Ezek az átlagos átfutási idők nemzetközi viszonylatban is nagyon kedvezőnek tekinthetők. A nemzeti úton indított, befejezett bejelentések esetében a nettó (hivatali) átfutási idő² 18%-kal volt rövidebb az előző évinél. Az átlagos átfutási idők további csökkenése nem várható a törvényben előírt, a hivatalra nézve kötelező, a bejelentők számára pedig gazdasági megfontolások miatt kihasznált határidők miatt.

² A nemzeti úton benyújtott szabadalom megadására irányuló eljárás átlagos átfutási idejének számításánál megkülönböztetjük azokat az időtartamokat, amikor a "labda a bejelentőnél, illetve a hivatalnál" volt, vagyis a "bruttó" és "nettó" átfutási időket. A bruttó átfutási idő a nemzeti úton benyújtott szabadalom megadására irányuló eljárás teljes ügyintézési ideje. A nettó átfutási idő az eljárás ügyintézési idejéből a hivatali ügyintézés átlagos ideje, tehát, amikor a „labda a hivatalnál” volt. Az átlagos átfutási idő mindkét esetben magában foglalja a közzétételig kötelező 18 hónapos várakozási időtartamot.

Nemzeti úton benyújtott, befejezett szabadalmi bejelentések átlagos átfutási ideje

A technológiai területek tekintetében a **gyógyszeripari szabadalmak álltak az első helyen.** Mind a nemzeti úton megadott, mind a hatályosított európai szabadalmak tekintetében ez a szakterület volt a listavezető. A hazánkban hatályos szabadalmi oltalmak 35%-a erre az ágazatra összpontosult. Ezt követte az egyéb berendezés kategória 10%-os és a műszerek szakterület 8%-os részaránnyal.

A Magyarországon hatályos szabadalmak száma a legnépszerűbb szakterületek szerint

1. Gyógyszerészet	2. Egyéb berendezés	3. Műszerek	4. Vegyészet, (kivéve gyógyszer)	5. Fém termékek (kivéve gépek)
8366	2523	1926	1819	1649

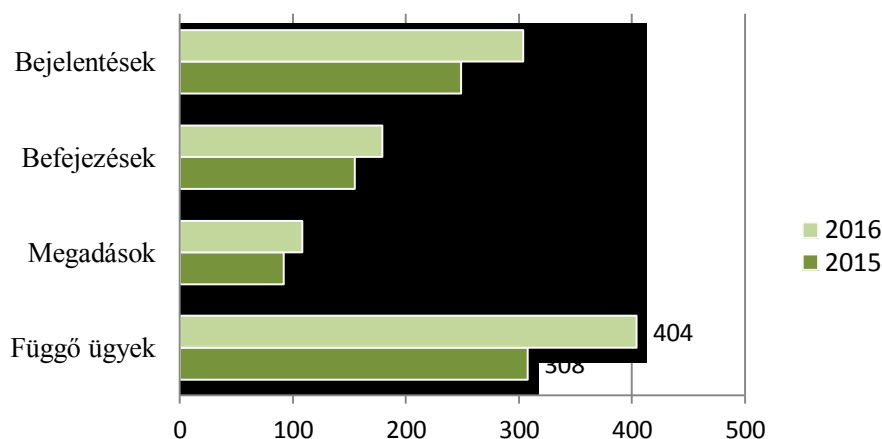
A legtöbb hatályos, nemzeti úton megadott szabadalommal rendelkező jogosultak voltak: a **Bayer Intellectual Property GmbH**, az **EGIS Gyógyszergyár Nyrt.** és a **Richter Gedeon Nyrt.** A legtöbb hazánkban hatályosított európai szabadalommal a **BASF SE**, a **QUALCOMM INCORPORATED** és az **F. HOFFMANN-LA ROCHE AG** rendelkezett. A hazai jogosultak közül a **Richter Gedeon Nyrt.**-nek volt a legtöbb Magyarországon hatályos európai szabadalma.

MINTAOLTALMI HATÓSÁGI TEVÉKENYSÉG

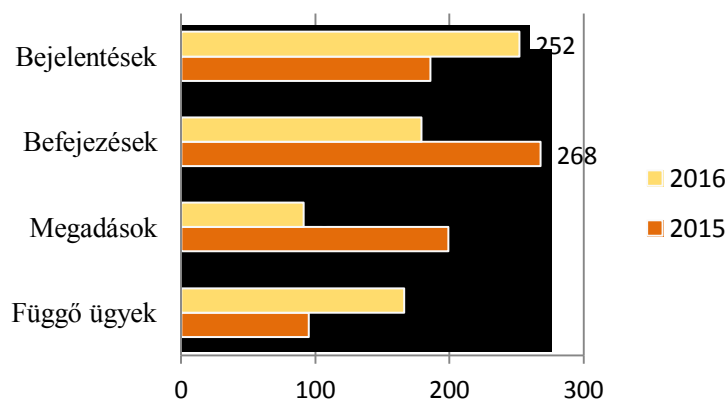
A használatiminta-oltalmi bejelentések száma 22%-kal, a nemzeti úton benyújtott formatervezésiminta-oltalmi bejelentéseké 35%-kal, a bennük foglalt mintáké pedig 27%-kal haladta meg a 2015. évit. A függő ügyállomány növekedése belső kapacitáshiányra vezethető vissza.

A Magyarországra is kiterjedő hatállyal benyújtott **közösségi formatervezésiminta-oltalmi** bejelentések száma meghaladta a 24 ezret, a bennük foglalt minták száma pedig a 90 ezret.

Használatiminta-oltalmi bejelentések és az oltalom megadására irányuló eljárások

Nemzeti formatervezésiminta-oltalom lajstromozására irányuló eljárások

VÉDJEGYHATÓSÁGI TEVÉKENYSÉG

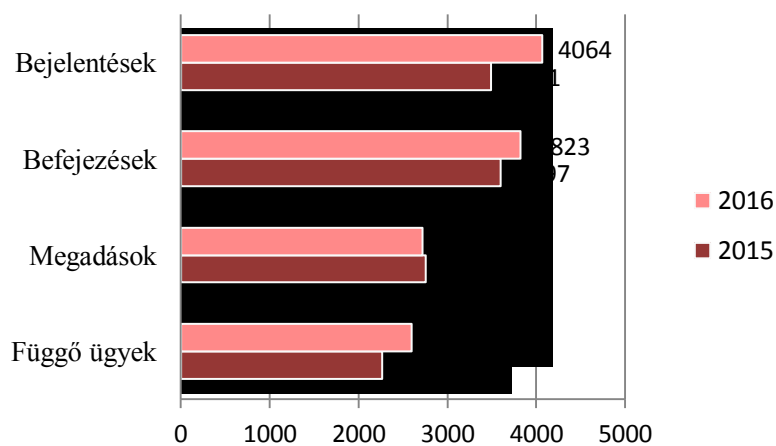
A **nemzeti úton benyújtott védjegybejelentések** száma 16%-kal múlta felül a 2015. évit. Ehhez a kedvező gazdasági konjunktúra mellett a *TradeMarker* elnevezésű promóciós kampány is hozzájárulhatott. A hivatal 3823 – a 2015. évinél 6%-kal több – ügyet fejezett be. A nemzeti védjegy lajstromozására irányuló eljárás átlagos bruttó ügyintézési ideje 27,5 hét (6,3 hónap) volt. Ez az idő tartalmazza a meghirdetés három hónapos és a kutatási jelentés kiküldésétől számított egy hónapos időtartamokat is.

Az ügyfelek részéről érdeklődés mutatkozott az ún. **gyorsított eljárások** és a **különleges gyorsított eljárások** iránt. Ez utóbbi eljárás vonzerejét változatlanul a rendkívül rövid, másfél hónapos átfutási idő adja.

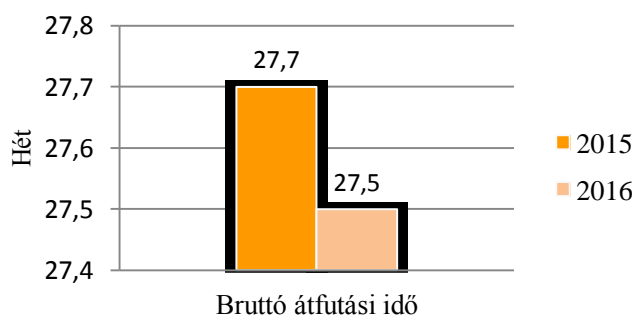
Nemzetközi együttműködések keretében Magyarországot célzó és nemzeti úton benyújtott védjegybejelentési ügyek főbb adatai

	2015	2016	2016/2015
Nemzetközi védjegybejelentési ügyek			
Nemzetközi (madridi rendszerű) védjegybejelentés	1 633	1 297	-20%
Európai uniós védjegybejelentés	130 437	135 293	+4%
Nemzeti védjegybejelentési ügyek			
Hazai eredetű védjegybejelentés	3 178	3 671	+16%
Külföldi eredetű védjegybejelentés	313	393	+26%
Összes nemzeti úton benyújtott bejelentés	3 491	4 064	+16%

Nemzeti védjegybejelentések és a védjegy lajstromozására irányuló eljárások

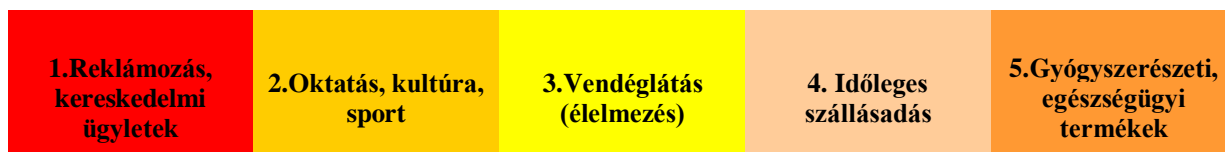

Nemzeti védjegy lajstromozására irányuló eljárás átlagos ügyintézési ideje

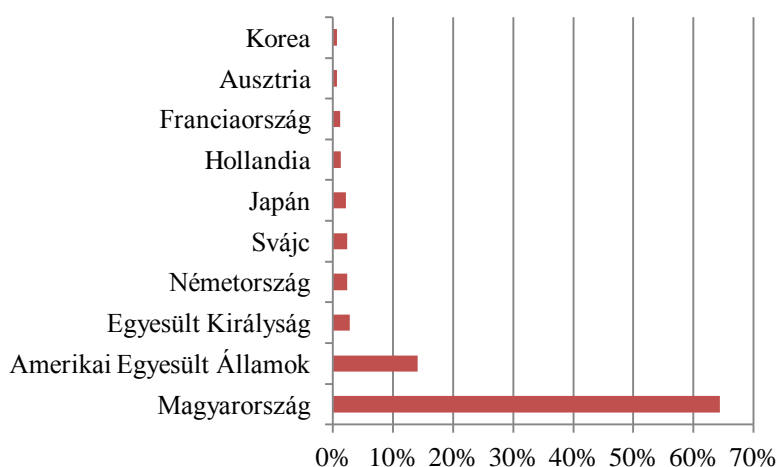
A Magyarországon hatályos nemzeti védjegyoltalmak száma 2016 végén **55 242** volt, ami az előző évi mennyiségnek felelt meg. Emellett 94,5 ezer volt a hazánkban hatályos **nemzetközi (Madridi Megállapodás szerinti) védjegyek száma**, továbbá a hazánkra is kiterjedő hatállyal lajstromozott **európai uniós védjegyek összesített állománya meghaladta az egymilliót.**

A nemzeti védjegyoltalmak árujegyzékeiben leggyakrabban megjelölt áruosztályok

A lajstromozott nemzeti védjegyek közel kétharmadának magyar volt a jogosultja. A külföldi jogosultak döntően amerikai egyesült államokbeli, egyesült királyságbeli, német, svájci és japán székhellyel rendelkeztek.

A hatályos nemzeti védjegyoltalmak aránya a jogosultak származási országa szerint

A legtöbb hatályos lajstromozott nemzeti védjeggyel rendelkező jogosultak: a **Richter Gedeon Nyrt.**, az **Egis Gyógyszergyár**, a **Glaxo Group**, a **Magyar Telekom Nyrt.** és a **Borsodi Sörgyár Kft.** A száz évesnél idősebb védjeggyel rendelkező jogosultak száma 53 volt. Ilyen a német **DaimlerChrysler**, a **Kodak**, a **Telefunken** és az **Osram**, az amerikai egyesült államokbeli **Johnson & Johnson**, valamint a magyar **Richter Gedeon**, **Chinoin** és **Egis**.

A WIPO Nemzetközi Irodájához közel 1300 – hazánkat is megjelölő – **nemzetközi** (madridi rendszerű) **védjegybejelentés** érkezett, ami kevesebb a 2015. évinél. A nemzetközi védjegybejelentések elbírálásának átlagos ideje a korábbi kedvező szinten maradt (20,6 hét). A hivatal 1510, Magyarországot megjelölő nemzetközi védjegybejelentés és nemzetközi lajstromozásból eredő oltalom utólagos kiterjesztésére irányuló eljárást fejezett be.

Az **európai uniós védjegy** intézménye lehetővé teszi, hogy egyetlen bejelentéssel és egységes eljárással az Európai Unió összes tagállamának területére nézve védjegyoltalmat lehessen szerezni. A Magyarországra is kiterjedő hatállyal lajstromozott európai uniós védjegyek száma évről évre növekszik: 2016-ban 135 ezer európai uniós védjegybejelentést fogadott és 126 ezer ilyen védjegyet lajstromozott az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (*European Union Intellectual Property Office*, EUIPO) ami közel 4%-kal, illetve 15%-kal volt több az előző évinél.

K+F MINŐSÍTÉSI HATÁSKÖR

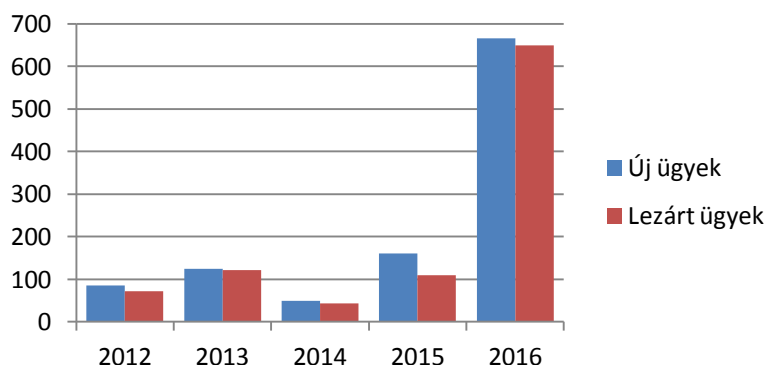
Hatósági eljárás keretében kérhető az SZTNH-nál egy adott projekt **kutatás-fejlesztési tevékenységként való előzetes minősítése**, továbbá a hivatal – az adóhatóság, más hatóságok és bíróságok, valamint harmadik személyek megkeresésére – **szakértőként működik közre** olyan szakkérdések eldöntésében, amelyek egyes tevékenységek K+F-ként való minősítését érintik.

A hivatal **K+F minősítési ügyterhének túlnyomó részét, mintegy háromnegyedét** a hatósági tevékenység keretében végzett **előzetes minősítési kérelmek** jelentették. Rekordmennyiségű (666) ilyen ügy érkezett be, ami több mint négyszerese a 2015. évinek. A kérelmek szinte kizárólag az európai uniós finanszírozású pályázati felhívásokhoz kapcsolódtak, és 88%-ban műszaki jellegű ügyek minősítését kérték az ügyfelek. A lezárt előminősítési ügyek 75%-ára vonatkozóan adott ki a hivatal pozitív, a K+F tartalmat megerősítő határozatot.

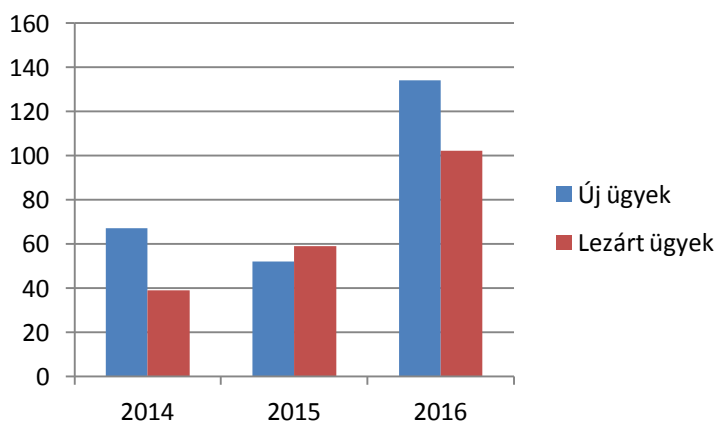
Az előrejelzésekkel összhangban csökkent az adóhatóságtól érkezett megkeresések száma, mivel az **adóhatóság részére végzett szakértői munka** túlnyomó többsége az innovációs járulékhöz kapcsolódóan igénybe vehető kedvezményt érintette, amely kedvezmény 2011. december 31-ig megszűnt.

Az SZTNH **más hatóságok, bíróságok és harmadik személyek megkeresésére is ellátott szakértői tevékenységet**. Ezt a lehetőséget döntően vállalkozások vették igénybe. Ez 98%-ban műszaki ügyek bírálatát jelentette, és a lezárt ügyek 85%-ára vonatkozóan született a K+F tartalmat megerősítő vélemény.

Előzetes K+F minősítési ügyek száma

Más hatóságtól, bíróságtól, harmadik féltől érkezett megkeresés alapján indult szakértői vélemények

A tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló 2014. évi LXXVI. törvény 2016. évi módosítása alapján 2017-től a meghatározott jogosultsági feltételeknek megfelelő **nagyvállalkozások** egy adott adóévre vonatkozóan kérhetik a hivataltól az adóévben megvalósított fejlesztési tevékenységeikre **a projektcsoporthoz való minősítést is.**

A beruházás ösztönzési célú iránymutatás felhasználásáról szóló 210/2014. (VIII. 27.) Korm. rendelet 2016. decemberi módosításának eredményeként a kormány által a nagyvállalatok K+F projektjeinek megvalósításához nyújtott egyedi támogatás **feltétele, hogy a támogatást igénylő rendelkezzen az SZTNH minősítésével.**

A SZERZŐI JOGGAL KAPCSOLATOS HATÓSÁGI ÜGYEK

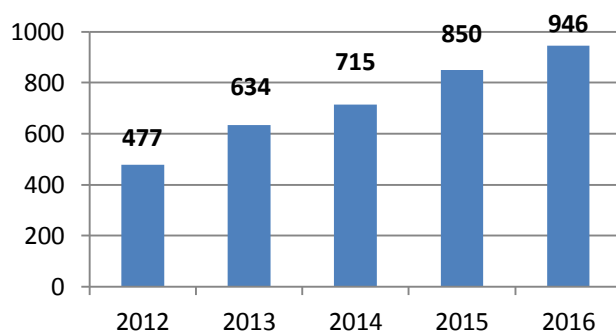
A közös jogkezelő szervezetek felügyeletével és nyilvántartásával kapcsolatos feladatok ellátása 2011. január 1-jétől tartozik a hivatal hatáskörébe. Ennek keretében az SZTNH gondoskodik a közös jogkezelő szervezetek – közhiteles – online nyilvántartásának (<http://kjk.sztnh.gov.hu>) vezetéséről, az adatok és dokumentumok frissítéséről. Kilenc közös jogkezelő egyesület szerepelt a hivatal nyilvántartásában 2016-ban:

- ARTISJUS Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület
- Előadóművészi Jogvédő Iroda Egyesület (EJI)
- FILMJUS Filmszerzők és Előállítók Szerzői Jogvédő Egyesülete
- HUNGART Vizuális Művészek Közös Jogkezelő Társasága Egyesület
- Magyar Hangfelvétel-kiadók Szövetsége Közös Jogkezelő Egyesület (MAHASZ)
- Magyar Irodalmi Szerzői Jogvédő és Jogkezelő Egyesület (MISZJE)
- Magyar Reprográfiai Szövetség (RSZ)
- Magyar Szak- és Szépirodalmi Szerzők és Kiadók Reprográfiai Egyesülete (MASZRE)
- Repropress Magyar Lapkiadók Reprográfiai Egyesülete

A közös jogkezelő szervezetek 35 nyilvántartási eljárást kezdeményeztek. Először került sor a módosított közös jogkezelési törvényben bevezetett, ún. független jogkezelő szervezet nyilvántartásba történő bejegyzésére. A kilenc éves felügyeleti eljárás közül hat nem tárt fel intézkedést igénylő problémát. A díjszabás-jóváhagyási eljárás keretében a 2016. szeptember 1-jei határidőig hét közös jogkezelő szervezet összesen 20 díjszabástervezetet nyújtott be. Az igazságügyért felelős miniszter a felterjesztett és jóváhagyásra javasolt díjszabásokat – egy kivételével – jóváhagyta.

2006 óta áll rendelkezésre a hivatalban vezetett **önkéntes műnyilvántartás**, amely a szerzőség igazolása kapcsán nyújt segítséget egyes szerzőknek és más jogosult ügyfeleknek. A nyilvántartás iránt minden évben növekedett az érdeklődés. A szolgáltatás bevezetése óta összesen 5490 művet vett önkéntes műnyilvántartásba az SZTNH.

Önkéntes műnyilvántartásba vétel iránti kérelmek

Az **árva művek** olyan alkotások, amelyek felhasználása azért ütközik nehézségbe, mert a művek jogosultja ismeretlen, vagy ismeretlen helyen tartózkodik, és a felhasználó tőle nem tud engedélyt kérni a jogszerű felhasználásra. E helyzet megoldása érdekében 2012-ben az SZTNH hatósági feladatai közé került az árva művek felhasználásának engedélyezése. A hivatal a 2016-ban benyújtott nyolc ilyen kérelmet kivétel nélkül pozitívan bírálta el.

A SZELLEMITULAJDON-VÉDELMI KULTÚRA FEJLESZTÉSE, TÁJÉKOZTATÁS

Sokrétű szolgáltatási, tudatosságnövelő, információszolgáltatási és oktatási programból választhatnak a szellemitulajdon-védelem iránt érdeklődő szakmai partnerek és ügyfelek. Ezekkel a hivatal hozzá kíván járulni a hazai iparjogvédelmi és szerzői jogi kultúra javításához.

Kiemelt célkitűzés a hazai kis- és közepes vállalkozások iparjogvédelmi és szerzői jogi ismereteinek gyarapítása, tudatosságuk fejlesztése. A vállalkozók számára fontos, hogy vidéken is találjanak személyes konzultációra lehetőséget adó információs pontot, vagy rendezvényt, ahol iparjogvédelmi tájékoztatást kaphatnak. Az SZTNH információs pontot tart fenn 23 különböző szervezettel – **16 megyei, illetve városi kereskedelmi és iparkamarával, 6 regionális innovációs ügynökséggel és egy szakmai szervezettel** – együttműködésben. Ezek mellett **6 vidéki felsőoktatási intézményhez kapcsolódó PATLIB-központtal** (*Patent Library*) kooperál a hivatal.

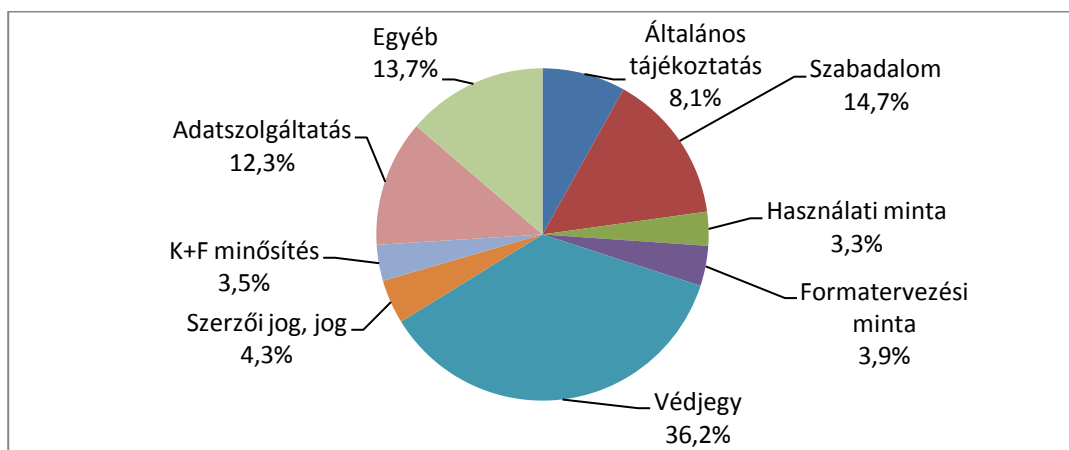
Szellemitulajdon-védelmi információs hálózat

Egy hosszú múltra visszatekintő, megújított pályázati konstrukció (az ún. **IPARJOG pályázat**) pénzügyi támogatással segíti a magyar szellemi alkotások hazai és külföldi iparjogvédelmi oltalmának megszerzését és fenntartását.

A hivatal által szervezett **közép- és felsőfokú iparjogvédelmi**, valamint az **alap- és középfokú szerzői jogi tanfolyamok, továbbá a céltanfolyamok** az ismeretátadás és tudatosságnövelés fontos hazai fórumai. Önálló tantárgyként 9 felsőoktatási intézményben került sor szellemitulajdon-védelmi tantárgy oktatására, továbbá 11 egyetemen más tantárgyakhoz kapcsolódva oktattak szellemitulajdon-védelmi ismereteket.

A központi ügyfélszolgálatra beérkezett megkeresések megoszlása

A központi **ügyfélszolgálat** közel 18 ezer megkeresést fogadott. Az információkérés nagyjából a védjegyek területére irányult, de további fontos terület a szabadalmi információkérés, valamint a szerzői joggal és a K+F minősítéssel összefüggő információkérés.

A **hivatali honlap** (www.sztih.gov.hu) a szellemi tulajdon-védelmi kérdésekben kevésbé járatos potenciális ügyfeleket és a szakmai felhasználókat egyaránt képes megszólítani. Közel 380 ezer egyedileg azonosítható felhasználó 1 milliónál több alkalommal kereste fel a portált, akik több mint 10 millió oldalt töltöttek le. A nagyközönséghez szóló, **tudatosságnövelő honlapnak** (www.szellemitulajdon.hu) több mint 60 ezer látogatója volt. Önálló honlappal (www.hamisitasellen.hu) rendelkezik a **Hamisítás Elleni Testület**, amelynek 11 ezer látogatója volt.

Sok érdeklődő olvassa a hatósági publikációkat tartalmazó **Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítő** című kiadványt, amely elektronikus formában, díjmentes hozzáféréssel jelenik meg pdf-formátumban, elektronikus aláírással hitelesítve a hivatal honlapján.

Az ügyfelek számára a honlapról érhető el az **e-kutatás**, az **e-iratbetekintés**, az **e-bejelentés** és az **e-nyilvántartás**. Ezenkívül használhatják a nemzeti védjegybejelentések fogadására is alkalmas **TM E-Filing** rendszert, az elektronikus védjegykutatást biztosító **TMview** rendszert, valamint az Európai Unióban oltalom alatt álló formatervezési mintákat tartalmazó adatbázist, a **Designview-t**.